

NHỮNG NHÂN TỐ ẢNH HƯỞNG ĐẾN PHÁT TRIỂN BỀN VỮNG THỊ TRƯỜNG TÀI CHÍNH VÀ MỘT SỐ BÀI HỌC RÚT RA NHẪM PHÁT TRIỂN BỀN VỮNG THỊ TRƯỜNG TÀI CHÍNH

TS. Nguyễn Thị Việt Nga*

Trong bối cảnh tăng cường tự do hoá, toàn cầu hoá và hội nhập kinh tế quốc tế, việc phát triển bền vững thị trường tài chính (TTTC) là yêu cầu khách quan phù hợp với sự gia tăng vai trò ngày càng quan trọng của các dịch vụ tài chính - ngân hàng (TC-NH) trong xu hướng phát triển mạnh các dịch vụ thương mại, đầu tư trong nước và quốc tế; cho phép đa dạng hoá nguồn vốn và các kênh, công cụ huy động vốn mới, đáp ứng nhu cầu cao về vốn và phương thức đầu tư, tạo động lực mới liên ngành để đẩy nhanh và nâng cao hiệu quả chuyển dịch cơ cấu kinh tế cả nước theo hướng hiện đại hoá. Bài viết sẽ phân tích các nhân tố ảnh hưởng đến sự phát triển của thị trường tài chính và qua đó, tác giả rút ra một số bài học chung nhằm phát triển bền vững TTTC.

* Từ khóa: thị trường tài chính, tài chính - ngân hàng - liên tế, công cụ tài chính.

In the context of increasing liberalization, globalization and international economic integration, sustainable development of financial markets is an objective requirement in line with the increasing importance of finance - banking services. In the trend of strong development of domestic and international commercial and investment services; allowing diversification of capital sources and channels, new capital mobilization tools, meeting high demand for capital and investment methods, creating new interdisciplinary incentives to accelerate and improve the efficiency of economic restructuring international economy towards modernization. The article will analyze and analyze the factors affecting the development of financial markets and thereby, the author draws some general lessons for sustainable development of financial markets.

* Keywords: financial market, finance - banking - currency, financial instruments.

Ngày nhận bài: 12/4/2019

Ngày chuyển phần biên: 15/4/2019

Ngày nhận phần biên: 22/4/2019

Ngày chấp nhận đăng: 25/4/2019

1. Vai trò của sự phát triển bền vững TTTC ở Việt Nam nói chung, ở Hà Nội nói riêng

Có thể nói, phát triển bền vững TTTC góp phần thúc đẩy quá trình vốn hóa các nguồn lực

tiềm năng (bất động sản và các tài sản khác), mở rộng và đa dạng hoá các cơ hội đầu tư kinh doanh, bảo vệ lợi ích nhà đầu tư và sự ổn định chung đời sống kinh tế - xã hội; khẳng định và củng cố bá thương hiệu doanh nghiệp theo nguyên tắc thị trường, nâng cao hiệu quả và sức cạnh tranh của các doanh nghiệp nói chung và của bản thân các dịch vụ và tổ chức TC-NH.

Phát triển bền vững TTTC trên địa bàn Thủ đô và cả nước còn là nhiệm vụ trực tiếp được nhấn mạnh trong Nghị quyết số 15/NQ-TW của Bộ Chính trị và Pháp lệnh Thủ đô năm 2000, Quyết định số 145/2004/QĐ-TTg ngày 13/8/2004 của Thủ tướng Chính phủ về phương hướng phát triển KT - XH vùng kinh tế trọng điểm Bắc Bộ đến 2010, tầm nhìn 2020, cùng các văn bản chính thức của Đảng, Nhà nước khác. Đặc biệt, các văn kiện Đại hội Đảng bộ thành phố Hà Nội khóa XIII, XIV và XV đã nhiều lần nhấn mạnh yêu cầu phải thúc đẩy chuyển dịch kinh tế Thủ đô theo cấu trúc: Dịch vụ - công nghiệp - nông nghiệp, trong đó ưu tiên phát triển các dịch vụ trình độ cao, chất lượng cao và đưa Hà Nội thành trung tâm TC-NH lớn của cả nước.

Hơn nữa, về mặt chính sách, ngày 2/8/2007, Thủ tướng Chính phủ đã ký ban hành Quyết định số 128/2007/QĐ-TTg về việc phê duyệt đề án "Phát triển thị trường vốn Việt Nam đến năm 2010 và tầm nhìn đến năm 2020", trong đó nội

* Học viện Tài chính

dung chính là thị trường chứng khoán (TTCK) có ý nghĩa hết sức quan trọng, là những định hướng mang tầm chiến lược để xây dựng các chính sách và giải pháp cụ thể nhằm thực hiện được các mục tiêu phát triển TTCK ở nước ta trong giai đoạn đến năm 2020. Trên cơ sở các vấn đề chiến lược phát triển TTCK, yêu cầu cấp bách đặt ra đối với công tác nghiên cứu khoa học là khẩn trương nghiên cứu và khuyến nghị các cơ chế, chính sách và các giải pháp, biện pháp thực hiện cụ thể, nhằm đạt được các mục tiêu phát triển an toàn và bền vững TTCK nói riêng, TTTC nói chung ở nước ta.

Trong bối cảnh đó, phát triển bền vững TTTC có ý nghĩa quan trọng đối với phát triển chung của đất nước và Thủ đô, đặc biệt nhằm giảm thiểu nguy cơ đổ vỡ, bất ổn thị trường này, cũng như toàn bộ đời sống KT-XH quốc gia và địa phương.

2. Những nhân tố ảnh hưởng đến sự phát triển bền vững của TTTC

2.1. Quy mô và sự phát triển ổn định của nền kinh tế

TTTC luôn phản ánh rất sát sự biến động của nền kinh tế và có ảnh hưởng trở lại đối với sự phát triển nền kinh tế. Quy mô và sự phát triển ổn định kinh tế là kết quả của quá trình vận động và kết hợp giữa tích lũy tư bản, phát triển khoa học công nghệ, tăng năng suất lao động. Nền kinh tế có quy mô lớn tất yếu sẽ kéo theo sự lớn mạnh của TTCK. Và ngược lại, TTTC phát triển sẽ là kênh hút vốn đầu tư hữu hiệu cho nền kinh tế. Trình độ phát triển của nền kinh tế cũng được coi là điều kiện quan trọng bảo đảm tính bền vững của TTTC. Nó được thể hiện ở khả năng liên tục phát triển, liên tục biến đổi trong cơ cấu của nền kinh tế để duy trì tốc độ phát triển cao. Chính sự biến đổi này tạo ra sự đa dạng của các loại hàng hóa trên TTTC. Điều này một mặt, giúp nhà đầu tư có nhiều lựa chọn cho danh mục của mình; mặt khác hình thành các loại sản phẩm và dịch vụ tài chính có chất lượng ổn định và không ngừng tăng trưởng giá trị theo thời gian.

Xét trên tổng thể, nền kinh tế tăng trưởng nhanh và ổn định tạo động lực cho sự gia tăng liên tục lợi nhuận xã hội. Điều này giúp cho thị trường cổ phiếu và trái phiếu có được những giá trị nền tảng vững chắc giúp cho TTTC luôn là một kênh đầu tư hấp dẫn.

2.2. Sự phát triển của các chủ thể tham gia TTTC

Các chủ thể tham gia TTTC, bao gồm:

- 1) Tổ chức phát hành, doanh nghiệp là người cung cấp hàng hóa cho TTTC;
- 2) Nhà đầu tư, gồm nhà đầu tư cá nhân và nhà đầu tư tổ chức;
- 3) Các tổ chức kinh doanh trên TTTC, gồm các CTCK, các ngân hàng thương mại, quỹ đầu tư chứng khoán và trung gian tài chính khác.

Ngoài ra, sự tham gia của các tổ chức quản lý điều hành giám sát (các cơ quan quản lý, các tổ chức tự quản, các hiệp hội...) và các tổ chức hỗ trợ phát triển thị trường (tổ chức định mức tín nhiệm, tổ chức kiểm toán) cũng là một tác nhân quan trọng đảm bảo sự phát triển bền vững của TTTC. Sự phát triển của các doanh nghiệp, đi kèm với nó là cổ phiếu của doanh nghiệp đó, luôn cần có sự đảm bảo từ các tổ chức đánh giá tín nhiệm. Chính các tổ chức này với uy tín của mình (đảm bảo bằng sự tồn tại của nó) trong nhiều năm sẽ căn cứ trên tình hình tài chính của doanh nghiệp và những tác động ngoại lai xếp hạng các loại cổ phiếu trên thị trường (đồng nghĩa với việc tác động vào giá của cổ phiếu đó).

Sự tham gia của các định chế đầu tư chuyên nghiệp (ngân hàng, chứng khoán, bảo hiểm...) là động lực đảm bảo cho thị trường vận hành liên tục và hiệu quả. Chính họ là nhân tố chính tạo ra tính chuyên nghiệp của thị trường, giúp thị trường thanh lọc được "hàng hóa" đồng thời tạo ra những cách thức đầu tư tiếp cận gắn nhất với sự vận động của nền kinh tế.

2.3. Số lượng, chất lượng hàng hóa và các dịch vụ trên TTTC

Một trong những nền tảng quan trọng nhất cho hoạt động của TTTC là hàng hoá, trong đó cổ phiếu là loại hàng hoá hàng đầu về khối lượng và mức độ ảnh hưởng trong cộng đồng đầu tư. Để có được nền tảng tốt về hàng hoá, cần có các chính sách phát triển doanh nghiệp theo hướng đa dạng hoá sở hữu, chú trọng vào sở hữu vốn cổ phần. Một NHTM và doanh nghiệp là CTCP luôn có tỷ trọng vốn tự có (vốn cổ phần) lớn hơn vốn vay mới có thể phát triển bền vững. Một TTTC phát triển mạnh mẽ chắc chắn phải dựa trên một

nền tảng số lượng đông đảo các CTCP hoạt động lành mạnh.

Sự đa dạng và chất lượng cao của hàng hóa trên TTTC tạo ra tính thanh khoản cao, giảm thiểu rủi ro và những đứt gãy làm gián đoạn sự vận động liên tục của dòng tiền trong thị trường. Việc áp dụng các công cụ tài chính hiện đại trên TTTC giúp phân tán được rủi ro, tạo ra một hệ thống tài chính linh hoạt hơn, hiệu quả hơn và trong trù hơn, nhưng cũng chứa đựng nhiều hệ lụy mặt trái.

2.4. Các chính sách, luật pháp và cơ chế quản lý TTTC

Sự bền vững của TTTC tùy thuộc rất lớn vào năng lực quản lý nhà nước thông qua các chính sách, công cụ kinh tế tài chính - tiền tệ... Bên cạnh Luật ngân hàng và Luật các tổ chức tín dụng, Luật chứng khoán, căn cứ pháp lý cao nhất bảo đảm sự phát triển bền vững của TTTC, thì hệ thống các bộ luật như: luật thuế, luật đầu tư, luật dân sự, luật doanh nghiệp và luật hình sự cũng là điều kiện đảm bảo sự phát triển đồng bộ cho hệ thống pháp lý liên quan đến TTTC. Cần có sự liên kết giữa các chế tài xử lý nghiêm minh về dân sự, hình sự với các hành vi vi phạm trong hoạt động trên TTTC để tạo ra một môi trường tài chính "trong sạch" tạo lòng tin cho nhà đầu tư. Các hành vi vi phạm (nhất là và ngày càng là lợi ích nhóm) trên TTTC cũng phải coi là hành vi gây tổn hại cho xã hội và phải được xử lý nghiêm minh tạo sự răn đe.

Trình độ đội ngũ cán bộ quản lý TTTC phải luôn được nâng cao. Một đội ngũ quản lý hành chính thật sự có năng lực là điều kiện để quá trình xây dựng chính sách và thực hiện chính sách có hiệu quả. Chế độ thi tuyển công khai, nghiêm minh và chế độ đãi ngộ thỏa đáng là điều kiện để các cán bộ vừa có năng lực vừa cảm nhận được trách nhiệm của mình và tránh được tệ nạn tham nhũng.

Đối với hoạt động giám sát TTCK hiện nay, không có một mô hình định sẵn. Tuy nhiên, hai cách thức đang được thực hiện trên thế giới hiện nay đó là giám sát trực tiếp và giám sát theo chế độ tự quản:

- Hoạt động giám sát trực tiếp là việc nhà nước thông qua Ủy ban Chứng khoán đặt ra các luật lệ, đồng thời giám sát việc thực hiện các luật lệ đó.

- Hoạt động giám sát theo chế độ tự quản là giao công việc này cho những chủ thể tham gia trực tiếp trên thị trường. Họ sẽ là người được phép thiết lập và giám sát "cuộc chơi" của chính mình bằng việc hình thành các hiệp hội. Mục tiêu mà chế độ tự quản hướng tới là động lực chung, lợi ích chung và liên đới trách nhiệm sẽ dẫn tới cơ chế tự giám sát để đảm bảo quyền lợi cho chính mình.

Trong thời kỳ đầu phát triển TTTC, nhất là TTCK, sự giám sát từ các cơ quan của nhà nước để đảm bảo không bị lũng đoạn và tránh những cú sốc do tình hình tự phát của thị trường là rất quan trọng. Tuy nhiên, nếu biện pháp này được áp dụng quá lâu sẽ làm giảm động lực phát triển. Bởi lẽ, TTTC bản chất là một thị trường tài chính bậc cao được hình thành trên cơ sở mỗi quan hệ lợi ích chặt chẽ. Chính "lợi ích" sẽ thiết lập một cơ chế giám sát lẫn nhau hữu hiệu nhất giữa các chủ thể trên TTTC. Do vậy, về lâu dài cơ chế giám sát tự quản sẽ là một điều kiện bảo đảm sự phát triển bền vững của TTTC.

2.5. Các điều kiện về cơ sở hạ tầng

Ngày nay, công nghệ thông tin đóng một vai trò hết sức quan trọng đối với TTTC. Việc ứng dụng liên tục các tiến bộ của công nghệ thông tin giúp TTTC phát triển theo hướng đầy mạnh tốc độ và tính chính xác trong giao dịch, tạo cơ hội cho nhà đầu tư tiếp cận thông tin về giá cũng như thông tin về doanh nghiệp một cách nhanh nhất và chính xác nhất. Trong quá trình toàn cầu hóa đang diễn ra hiện nay, nền tảng về công nghệ thông tin vững chắc chính là chìa khóa đảm bảo cho sự phát triển mở rộng của TTTC cả về quy mô và trình độ. Về dài hạn, phát triển và nâng cấp liên tục hệ thống công nghệ chính là chìa khóa cho sự vươn ra khỏi lãnh thổ quốc gia của TTTC. Điều này giúp cho TTTC có sự liên thông với bên ngoài, từ đó phản ánh sát hơn sự biến động vĩ mô của nền kinh tế thế giới. Đây chính là một nhân tố tạo lập sự bền vững cho TTTC.

2.6. Độ mở cửa cho nhà đầu tư nước ngoài

Sự phát triển bền vững của TTTC trong điều kiện hội nhập không tách rời với việc mở cửa TTTC, trong đó có ý nghĩa quan trọng là chính sách và lộ trình mở cửa; tỷ lệ sở hữu của nhà đầu tư nước ngoài; chính sách kiểm soát luồng vốn vào-ra của nhà đầu tư nước ngoài phù hợp với mục tiêu và trình độ phát triển thị trường.

Thực tiễn cho thấy các nước có TTTC phát triển đều có chính sách thu hút nhà đầu tư nước ngoài đầu tư vào TTTC trong nước. Các nhà đầu tư nước ngoài có thể được dành cho một bảng giao dịch riêng, hoặc giao dịch chung trên các bảng giao dịch dành cho nhà đầu tư trong nước. Cho dù dưới hình thức nào, giao dịch của nhà đầu tư nước ngoài thường có ảnh hưởng lớn đến tâm lý và tình hình giao dịch trong nước bởi vì các luồng vốn nước ngoài chủ yếu xuất phát từ các tổ chức đầu tư lớn và xuyên quốc gia của các nước phát triển. Vì vậy, chính sách thu hút nhà đầu tư nước ngoài luôn cần đi kèm với chính sách kiểm soát phù hợp.

2.7. Xây dựng và phát triển đồng bộ thị trường

Một TTTC phát triển bền vững không thể thiếu chiến lược hình thành và xây dựng tổng thể, đồng bộ thị trường trong một cấu trúc hoàn chỉnh và có tính liên kết chặt chẽ. Chẳng hạn, TTCK đồng bộ gồm thị trường cổ phiếu, thị trường trái phiếu, thị trường CCQĐT và TTCK phái sinh.

Thực tiễn phát triển TTTC cho thấy, TTCK luôn gắn kết chặt chẽ với TTTT và ngoại hối. Cùng với TTTT, các chính sách trên TTTC khác, như thị trường bảo hiểm, thị trường bất động sản luôn có tác động gián tiếp đối với tình hình giao dịch chứng khoán của các nhà đầu tư theo nguyên tắc bình thông nhau, tức là luồng vốn đầu tư sẽ ngay lập tức chảy vào thị trường nào "tháo van" cho môi trường đầu tư thuận lợi. Do đó, các chính sách liên quan đến tỷ giá, lạm phát, lãi suất luôn cần được tham vấn và vì sự phát triển chung của tổng thể thị trường tài chính. Mô hình xây dựng một Ủy ban giám sát tài chính quốc gia nhằm giám sát hoạt động chứng khoán, ngân hàng, bảo hiểm mà một số nước áp dụng là xuất phát từ nhu cầu thực tiễn này.

2.8. Các công cụ quản lý TTTC phát triển bền vững

Các quy định và yêu cầu công bố thông tin: TTTC được coi là thị trường của thông tin và đồng thời là thị trường của niềm tin; Thông tin đầy đủ, chính xác và kịp thời là nền tảng cho niềm tin của các nhà đầu tư trên TTTC.

Phát triển và ứng dụng các công cụ phòng ngừa rủi ro: Rủi ro là một thuộc tính của TTTC. Một TTTC phát triển bền vững không thể thiếu được các công cụ phòng ngừa rủi ro. Các công cụ này vừa là nhu cầu thiết thân của các nhà đầu tư,

vừa là cơ hội để các đối tác giao dịch và các tổ chức đầu tư trung gian kiếm được lợi nhuận.

Xây dựng hệ thống các quỹ bình ổn thị trường: Quỹ bình ổn thị trường đóng vai trò góp phần tạo lập sự cân bằng cung cầu, duy trì tính thanh khoản, tương tự như vai trò của các chuyên gia, song cơ chế hoạt động và đặc biệt là nguồn vốn tài trợ khác biệt so với các chuyên gia. Đồng thời, quỹ bình ổn thị trường cần được xác định rõ mục tiêu hoạt động là phi lợi nhuận. Việc thành lập quỹ không phải nhằm mục tiêu tìm kiếm lợi nhuận trên TTTC.

3. Những bài học kinh nghiệm chung về phát triển bền vững TTTC

Qua phân tích các nhân tố ảnh hưởng đến sự phát triển của thị trường tài chính cũng như nghiên cứu một số cuộc khủng hoảng kinh tế - tài chính - tiền tệ trong thời gian vừa qua, tác giả rút ra một số bài học chung lớn sau:

1) Không có ngoại lệ và miễn dịch phá sản cho bất kỳ đại gia nào trong cuộc chơi trên sân kinh tế thị trường. Nói cách khác, một doanh nghiệp dù lớn đến đâu, thâm niên dài bao nhiêu và trước đó có thành công như thế nào, song cũng có thể sụp đổ nếu vi phạm luật chơi, mà cụ thể ở cuộc khủng hoảng tài chính Mỹ hiện nay là vi phạm chuẩn cho vay bất động sản có sự dung túng của chính phủ...

2) Vai trò của công tác thông tin, dự báo và giám sát, cảnh báo an toàn, nhất là an toàn hệ thống tài chính - ngân hàng là hết sức quan trọng và không thể coi nhẹ trong bất luận trường hợp nào và vào thời điểm nào... ngoài ra, cần luôn tinh táo với các tác động lan tỏa, dây chuyền của các sự biến động kinh tế trên thị trường trong nước và quốc tế. Cần dập ngồi khủng hoảng từ khi nó còn nhen nhúm, thay vì khi nó đã thành đám cháy mạnh và lan rộng, thì chi phí là khó đo lường, nhất là với một nước còn nghèo và các thiết chế thị trường còn chưa phát triển, hoàn thiện.

3) Nhà nước có vai trò không thể thiếu được và ngày càng to lớn trong cuộc chiến với các chấn động kinh tế chu kỳ hoặc bột phát, nhất là khủng hoảng tài chính-ngân hàng, dù nó xảy ra không trực tiếp từ sai lầm của chính phủ hoặc trong khu vực kinh tế nhà nước... Tuy nhiên, sự can thiệp này phải tuân thủ các yêu cầu và lợi ích thị trường, không làm xấu đi sự ổn định kinh tế vĩ mô

và bảo đảm hài hòa các lợi ích, nhất là không đổ gánh nặng khủng hoảng lên người dân, người tiêu dùng. Sử dụng các công cụ nợ, biến nợ xấu thành chứng khoán có thể mua-bán trên thị trường nợ là một trong các lựa chọn cần thiết và hiệu quả trong trường hợp này và cho mục tiêu đó.

4) Bảo đảm cân đối và lành mạnh kinh tế - tài chính vĩ mô: Thực tiễn cho thấy, sự mất cân đối tài chính luôn là căn nguyên trực tiếp của các cuộc khủng hoảng tài chính. Vì vậy, việc đảm bảo sự ổn định các chỉ số kinh tế vĩ mô để đảm bảo lòng tin của các nhà đầu tư và các chủ thể tham gia thị trường, cũng như đảm bảo ổn định và cân bằng trong sự vận động của hệ thống tài chính, loại trừ tình trạng phát triển bong bóng, đảm bảo cho sự lành mạnh trong toàn bộ cơ cấu của thị trường là điều kiện và tiền đề quan trọng để phát triển bền vững nền kinh tế và phát triển bền vững TTTC.

5) Đảm bảo lòng tin và chất lượng hàng hóa cung cấp và giao dịch trên TTTC: Đảm bảo được lòng tin của các chủ thể tham gia TTCK và nhất là lòng tin của các nhà đầu tư mới tạo được động lực khuyến khích và thúc đẩy họ tham gia vào thị trường.

6) Nâng cao chất lượng hoạt động giám sát trên TTTC: Đây là một trong những vấn đề trọng tâm nhất trong việc phát triển TTTC bền vững ở nhiều quốc gia. Thực hiện tốt nhiệm vụ này là cơ sở quan trọng để góp phần đảm bảo ổn định kinh tế vĩ mô nói chung, sự phát triển ổn định, bền vững của TTTC nói riêng. Tuy nhiên, đây là vấn đề hết sức phức tạp, không dễ tìm được lời giải đúng chính xác cho tất cả các quốc gia cũng như là mô hình bất biến qua thời gian. Chính vì vậy, việc vận dụng những kinh nghiệm về mô hình, phương thức quản lý, giám sát cần phải thận trọng và cụ thể hóa trong từng thời kỳ nhất định. Hoạt động giám sát cần chú ý: Tách bạch giữa chức năng xây dựng hệ thống luật pháp với chức năng quản lý nhà nước, cũng như giữa quản lý nhà nước với thanh tra, giám sát; kết hợp hài hòa giám sát toàn bộ TTTC và giám sát riêng TTCK, TITT thông qua ứng dụng các công nghệ giám sát hiện đại.

7) Coi trọng tái cấu trúc ngân hàng thương mại an toàn và hiệu quả

Như một đội quân tham gia đánh trận cần được kiện toàn và củng cố không ngừng, tái cấu trúc hệ thống ngân hàng thương mại là một quá

trình và đòi hỏi kết hợp nhiều biện pháp, như: Chính phủ bơm vốn hoặc mua cổ phiếu để nắm giữ quyền quản lý; thành lập công ty quản lý tài sản; đóng cửa các ngân hàng không có khả năng tồn tại một cách có trật tự (đồng thời chi trả bảo hiểm tiền gửi hoặc bán phần hoạt động tốt cho ngân hàng khác); sáp nhập các ngân hàng và thay đổi cơ cấu sở hữu ngân hàng, đồng thời phân chia theo khu vực hoạt động.

Tái cấu trúc hệ thống ngân hàng sẽ khó hơn rất nhiều tại các nước đang phát triển bởi một số lý do cơ bản: i) Thiếu cơ sở luật pháp, khoa học và năng lực thể chế cho việc tái cấu trúc hệ thống (ví dụ như cơ chế xử lý tài sản); ii) Tỷ lệ các ngân hàng ở trong tình trạng thiếu thanh khoản và có tài sản xấu chiếm tỷ trọng lớn trong hệ thống ngân hàng, số lượng ngân hàng hoạt động hiệu quả để có khả năng mua lại, thu tóm ít hơn nhiều so với số lượng các ngân hàng yếu kém; iii) Hệ thống ngân hàng có thể phức tạp hơn, bao gồm cả các ngân hàng nhà nước và ngân hàng tư nhân.

Khó khăn lớn nhất cản trở quá trình tái cấu trúc ngân hàng là thiếu niềm tin và thiếu cơ sở pháp lý cho tái cấu trúc; không xác định chính xác nợ xấu và khó khăn về tài chính cho tái cấu trúc; đồng thời, tính quyết đoán, kịp thời, quyết liệt của các hành động, biện pháp phòng ngừa sự lạm dụng và lợi ích nhóm trong quá trình tái cấu trúc cũng là yếu tố quan trọng quyết định đến sự thành công.

Trong quá trình tái cấu trúc, cần khuyến khích các NH tự nguyện sáp nhập, NHNN sẽ hỗ trợ thanh khoản trong trường hợp các NH quá yếu kém, không có khả năng chi trả. Đồng thời, cần có tính toán đầy đủ chi phí cho toàn bộ quá trình tái cấu trúc, từ việc dự tính các tổn thất có thể phát sinh, từ việc xác định các nguồn lực tài chính để thực hiện tái cấu trúc.

Tài liệu tham khảo:

TS. Nguyễn Thị Mỹ Dung, *phát triển & hội nhập số 8/2013, Nhân tố ảnh hưởng đến giá chứng khoán của VN - Một số điểm cần lưu ý.*

Phạm Minh Điển, Nguyễn Tiên Đạt, *Thị trường Tài chính - Tiền tệ 2012. Các nhân tố ảnh hưởng đến khả năng phát triển bền vững của ngân hàng thương mại*

Nguyễn Thành Long, *Tap chí tài chính tháng 2/2019, Tái cấu trúc thị trường tài chính Để tăng trưởng nhanh, toàn diện và bền vững*